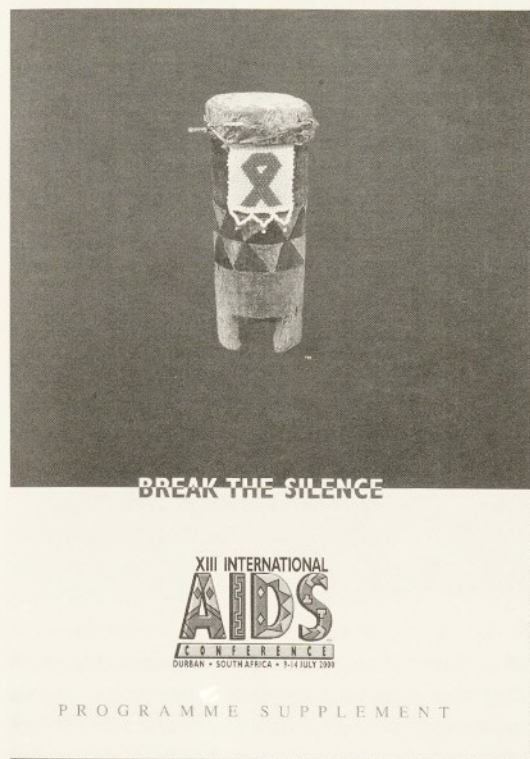

La SIDA al Tercer Món

Al llarg dels darrers anys ens hem habi-
tuat als continuats –tot i que encara
pírrics– èxits que s'obtenen a la lluita
contra la SIDA: aparició de nous fàr-
macs i esquemes terapèutics més efi-
caços, avenços en els mètodes de control
analític de la malaltia, resultats en la
lluita preventiva, proves amb vacunes,
etc. En definitiva, és fàcil tenir la sensa-
ció d'estar assistint al principi de la fi
d'aquesta malaltia, i és possible que això
sigui cert al nostre medi. Tot i així, per
a més del 90% d'infectats la realitat és
una altra.

Recentment, l'Àfrica, i en concret Dur-
ban (República de Sud-àfrica), ha ocupat
els titulars de la premsa i de les televi-
sions de tot el món amb motiu de la
celebració de la XIII Conferència Inter-
nacional sobre la SIDA. Més de 10.000
congressistes vàrem assistir a les reunions
de treball realitzades. Era la primera
vegada que un congrés d'aquesta magni-
tud i importància se celebrava fora de
l'anomenat "món occidental", però era
necessari fer-ho per cridar l'atenció sobre

la situació que es viu a
l'Àfrica i, per extensió, pràcti-
cament a tot el Tercer Món.

A l'Àfrica, la SIDA s'ha
convertit en l'agent més
devastador que ha conegut
aquest continent, només
comparable a l'efecte que la
pesta negra va tenir per a la
població medieval europea.
D'aquesta manera, la SIDA
està escurçant la població
africana de tal manera que
ciutadans de països com
Botswana han vist reduïda la
seva esperança de vida en 20
anys; dit amb altres paraules:
ha desaparegut completa-
ment tota una generació. En
altres casos, com ara Swazi-
land o Lesotho, una tercera
part de la població es troba
infectada. El futur no és
millor a Sud-àfrica, on més
de quatre milions de persones
estàn malaltes. En definitiva,

prop de 25 milions d'africans (el 71%
del total mundial d'afectats) viuen amb
la malaltia; a més a més, aquest nombre
es veu incrementat cada dia amb 1.600
noves infeccions.

Impacte socioeconòmic

Tots els factors que acabem d'esmentar
provoquen un impacte demogràfic, social
i econòmic que dificulta enormement, o
fins i tot impossibilita, el normal desen-
volupament d'aquests països. Vegem ara
per què és així.

L'any 1998, 200.000 africans van
morir a les diferents guerres que assolien
el continent; durant el mateix període, 2
milions de persones morien víctimes de la
SIDA. A més, la immensa majoria dels
infectats sol tenir una edat compresa
entre els 15 i els 39 anys; així doncs,
moren a l'època de major productivitat
econòmica, que és, alhora, l'edat en què
es forma el nucli familiar, pilar bàsic de la
societat africana.

Actualment, a l'Àfrica hi ha més de 13
milions d'orfes menors de 15 anys, la
qual cosa representa entre el 7 i l'11% de

la població d'aquesta edat, quan, prèvia-
ment a l'aparició de la SIDA, els orfes
només representaven el 2% d'aquesta
població. D'altra banda, més de la tercera
part dels fills d'una mare afectada naixe-
ran també infectats i aquest nombre aug-
mentarà a mesura que creixin, ja que no
disposen de lactància artificial.

Pel que fa a l'educació, les repercus-
sions són aterridores: a Costa d'Ivori, 7
de cada 10 professors que moren ho fan a
causa de la SIDA, i a la República Cen-
trafricana, prop de dos terços de les esco-
les han tancat per manca de personal
docent, que ha mort víctima de la SIDA.

A nivell sanitari continuen les conse-
qüències: a Burundi, el 70% dels llits hospi-
tularis està ocupat per pacients amb
SIDA, i a Kenya, un estudi ha demostrat
que, a causa del col·lapse sanitari que pro-
dueix la SIDA, està augmentant la morta-
litat entre els pacients VIH negatius.

Finalment, un treball realitzat a Tanzà-
nia va evidenciar que la dona d'un malalt
dedica, per terme mig, un 60% menys de
temps a l'agricultura (base de l'economia
africana) del que és habitual, ja que ha de
tenir cura del seu home. A Zimbabwe
s'han reduït en un 34% les hectàrees
dedicades al cultiu del cotó, la producció
de blat de moro ha baixat un 54%, i la de
gira-sol, un 40%.

Tot el que s'ha explicat fa palès un pre-
sent desolador i augura un proper
col·lapse de les estructures socials i econò-
miques d'aquestes societats. No cal dir
que aquesta catàstrofe de dimensions
continentals influirà i comportarà canvis
en el nostre món occidental. Cal actuar
sense demora; per això, cal preguntar-se
què fa que aquesta zona sigui tan vulnera-
ble. Les respostes són les de sempre: la
ignorància i la pobresa. Els esforços hau-
ran d'anar dirigits a corregir-les.

Dr. Enric Pedrol

Unitat de Malalties Infeccioses-
Servei de Medicina Interna